

Antony Beevor. Ardennerna 1944. Hitlers sista offensiv.

Historisk Media . Översättare Kjell Waltman.

Många som sett Steven Spielberg och Tom Hanks TV-serie "Band of Brothers" minns säkert det känslomässigt starka avsnittet om striderna i ett kallt och snöigt Bastogne sett ur en sjukvårdares ögon. Allt började den 16 december 1944 då Hitler beordrade en oväntad motoffensiv mot de oförberedda amerikanska trupperna i Belgien, den så kallade Ardenneroffensiven. Kanske var det bara Hitler själv som då fortfarande trodde på seger. Men under en dryg månad kostade detta meningslösa utfall 80.000 tyskers liv och ungefär lika många amerikanska soldater. Även civilbefolkningen utsattes för stort lidande, då offensiven fördes av de tyska trupperna med en taktik vi idag tillskriver IS: "Hitlers överraskande och hänsynslösa Ardenneroffensiv hade infört östfrontens förfärliga brutalitet på västfronten", skriver den engelske militärhistorikern Antony Beevor i en nyss utkommen bok "Ardennerna 1944. Antony Beevor är känd för många historiska läsare i sina skildringar av Stalingrad och invasionen av Normandie. I många intervjuer har han uttalat en önskan att skriva om den dramatiska decembermånaden 1944. Nu finns resultatet i en gripande bok om ett vansinnigt krig. Hitlers mål var att tvinga engelsmän och kanadensare till ett nytt Dunkerque och få USA att lämna kriget. Resultatet blev istället ett meningslöst förlängande av kriget med död och lidande som följd.

Antony Beevor slår hål på många myter. Bland annat den om de amerikanska truppernas underlägsenhet. Tvärtom skildrar han ett heroiskt motstånd inför det sista oväntade raseriutbrottet från Tyskland. Beevor förstärker dessutom den kritik mot den engelske fältmarskalken Montgomery han redan gav uttryck för i boken "D-dagen". Men nästan utstuderad avsky och målande adjektiv beskriver Beevor hur Montgomery sökte ta åt sig äran på ett sätt som gjorde hela USA rasande. Beevor drar sig inte ens för att sätta en neuropsykiatrisk diagnos på Montgomery. Han betonar även hur Ardenneroffensiven avlastade Sovjetunionen och gjorde deras våroffensiv möjlig. År 1944 var det de allierade västmakterna som fick bära det tunga lasset, vilken moderna politiska kommentatorer ofta tycks glömma bort. Antony Beevor har en sällsam förmåga att skildra historiska förlopp sett ur enskilda människors perspektiv. Så också här. Inte minst då han berättar om de utdragna striderna i den Belgiska staden Bastogne där inringade amerikanska soldater stred med ett förtvivlat mod och där civilbefolkningen

fick lida svårt. "Ardennerna 1944" är en läsvärd bok om krigets fasor och meningslöshet och människors kamp för att överleva det.

Jakob Carlander